

Marc Cameron

Tom Clancy
Commandocentrum

A.W. Bruna Uitgevers

Centrum Luchtverkeersleiding Washington

Leesburg, Virginia

Tijd om te beslissen: zestien minuten

Tim Goode greep de rand van het bureau vast, duwde zijn gewatteerde stoel weg van het radarbedieningspaneel, reed ermee naar voren en naar achteren en straalde een nerveuze energie uit terwijl hij heel even de tijd nam om de elektronische bliep te bestuderen die naar het noordoosten bewoog. Minstens één keer per dag vloog er wel een onnozele piloot met zijn kleine Cessna, Piper of Beechcraft over de denkbeeldige lijn die de hoofdstad van de Verenigde Staten afbakende.

‘Bezeten, brutaal of bezopen?’ mompelde Goode zachtjes, en hij liet zijn stoel weer helemaal naar voren rollen. Er rommelde een laag gegrom in zijn borstkas.

Serius, gast? Je hoeft alleen maar op de kaart te kijken...

Er bewogen tientallen bliepjes met corresponderende transpondersignalen over zijn radarscherm. Er waren veel meer luchtvaartuigen waarover hij zich op dat moment zorgen moest maken, niet alleen dat van deze eikel.

Goode verstelde de microfoon van zijn headset – alsof dat iets uitmaakte – en probeerde de radio voor de derde keer.

‘Luchtvaartuig op zestig graden ten zuiden van Nokesville, identificeer uzelf op deze frequentie.’

Nada. Noppes. NORDO.

Luchtvaartuigen waren niet toegestaan binnen de SFRA, oftewel de Special Flight Rules Area, een gebied met een reikwijdte van dertig zeemijlen van de VOR van Washington Reagan Airport – tenzij ze aan drie specifieke criteria voldeden. Ze moesten een vluchtplan

hebben. Ze moesten blijven communiceren met de luchtverkeersleiding. En hun transponder moest op de toegewezen frequentie piepen.

Deze binnenkomende oetlul scoorde er nul van de drie, en hij koerste met een snelheid van honderdtwintig knopen regelrecht op de hoofdstad af, waardoor hij elke minuut twee zeemijl aflegde.

Goode zwaaide met zijn linkerhand over zijn schouder naar een supervisor. Zijn rechterhand bewoog hij naar de muis op zijn bureau, waarmee hij de rood en groen knipperende laserstralen rondom de SFRA activeerde. Met behulp van het radartrackingsysteem werden de doordringende stralen rechtstreeks op het luchtvaartuig in overtreding gericht, waardoor de piloot werd gewaarschuwd dat hij onmiddellijk een bocht van honderdtachtig graden moest maken.

Gezien? Wegwezen.

Maar deze kerel bleef doorvliegen zonder te reageren. Die liet zich niet van de wijs brengen door de waarschuwingslichten.

Op dat moment rapporteerde Goode deze TOI (*Track of Interest*) aan de dienstdoende officier van de Air National Guard in de Eastern Air Defense Sector, de EADS, ruim zeshonderd kilometer naar het noorden in Rome, New York. Haar naam was luitenant Mary Wong. Ze hadden er allebei al heel wat vliegers op zitten op het gebied van SFRA-overtredingen en hadden elkaar al vaak gesproken.

‘Ik heb weer een TOI voor je,’ zei Goode, die de bijzonderheden doorgaf. ‘Recht in de roos, twee-vier-nul graden op eenendertig zeemijl. Luchtsnelheid honderdtwintig knopen.’

Recht in de roos was de VOR van Reagan National Airport, het middelpunt van het verboden luchtruim.

Luitenant Wong hield Goode aan de lijn en lichtte haar commandant in, die een rechtstreekse verbinding had met de crews van de Blackjack-helikopters van de United States Coast Guard op Reagan en de F-16's van het 121ste Fighter Squadron op Andrews. Beide eenheden werden meteen in verhoogde staat van paraatheid gebracht.

Het kostte de Amerikaanse belastingbetaler ruim vijftigduizend dollar om één F-16 te laten opstijgen wegens een alarmmelding, dus niemand vatte deze actie licht op, maar ze zouden niet aarzelen zodra er bepaalde struikeldraden werden overschreden.

‘Wie is die gast?’ vroeg luitenant Wong. ‘Hij gaat recht naar twee-
vier-nul op...’ Ze wachtte even en sprak toen weer. ‘Nog steeds NOR-
DO?’

Goode probeerde het luchtvaartuig in overtreding nogmaals via
de radio te bereiken voordat hij Wong antwoord gaf. ‘Correct,’ zei
hij. ‘Of hij heeft problemen met de radio, of hij negeert me dood-
leuk.’

Wong was hevig in gesprek verwickeld met haar supervisor en
vinkte de lijst met reacties op het binnendringen van een verboden
luchtruim af. Goode keek naar de groene stip en verwachtte elk mo-
ment een lancering van een Coastie MH-65 op zijn scherm te zien.

Tijd om te beslissen: twaalf minuten

De binnenkomende Track of Interest voldeed aan de criteria voor
een onverwijde conferencecall, een Operation Noble Eagle (ONE).
Eerst nam luitenant Wong contact op met het 601ste Centrum voor
Luchtoperaties op luchtmachtbasis Tyndall, het hoofdkwartier van
de Continental U.S. NORAD Region (CONR) in de buurt van Panama
City, Florida, waar luitenant-generaal Rhett Farrer diende als de
CFACC; de Combined Forces Air Component Commander, oftewel
de Commandant Luchtstrijdkrachten.

De commandant van NORAD/NORTHCOM, viersterrengeneraal Mike
Hopkin, onderging op dat moment een wortelkanaalbehandeling bij
een specialist buiten de basis in Colorado Springs, dus nam zijn J-5,
generaal-majoor Steven Armstrong (de gezamenlijke directeur Beleid
en Planning), telefonisch voor hem waar in het commandocentrum
van N2C2-NORAD/NORTHCOM. In deze hoedanigheid was generaal
Armstrong gewapend met burgerluchtvaartautoriteit: een vriendelij-
ke manier om te zeggen dat de minister van Defensie hem via gene-
raal Hopkin de verantwoordelijkheid gaf om een F-16 Falcon bevel te
geven voor het uit de lucht schieten van dit kleine vierzitsburgervlieg-
tuigje.

Goode en luitenant Wong zeiden het geen van beiden hardop,
maar ze wisten allebei dat deze piloot, als hij op dezelfde koers ver-
der vloog, kon kiezen tussen het Pentagon, het Capitool of het Witte
Huis als doelwit.

Zo'n vijftienhonderd kilometer ten noorden van Tyndall en zo'n vijftientwintighonderd kilometer ten oosten van Colorado Springs loeiden de alarmsirenes op luchtmachtbasis Andrews om aan te geven dat er moest worden opgestegen. Kapitein Scott Hill en luitenant Rich Waggoner sprintten over het platform naar hun klaarstaande F-16's.

Tijd om te beslissen: elf minuten

Twintig minuten eerder:

George Cantu gaf zijn vlieglessen het liefst in de vroege ochtend. Zijn vrouw bracht hun dochttertje van drie dan naar de kinderopvang en ging daarna naar de Culpeper Middle School, waar ze les gaf aan kinderen van een jaar of twaalf; een veel gevaarlijker onderneming dan vlieg instructeur, als je het George vroeg. De lucht was tintelend en dicht genoeg om ervoor te zorgen dat de kleine Cessna van de startbaan kon springen als het zover was. Bij koelere ochtenden hadden nieuwe leerlingen niet al te veel last van turbulentie, in de fase van hun training waarin ze nog steeds het idee los moesten laten dat de vleugels er tijdens de vlucht spontaan af zouden kunnen vallen.

Met een roestvrijstalen koffiebeker in zijn ene hand en zijn pilotentas in de andere liep Cantu van zijn oude Toyota Tundra rechtstreeks naar het platform achter de hangar waar zijn rood met witte Cessna 172 op de baan stond en iedereen verblindde die het geluk had er in de felle ochtendzou naar te mogen kijken. Hij wilde een snelle inspectie uitvoeren voordat mevrouw Szymanski kwam.

De telefoon in zijn broekzak begon te zoemen, waardoor de eerbiedige stilte op het platform werd doorbroken. Het was niet zijn vrouw of mevrouw Szymanski, en ook geen ander nummer dat hij herkende, dus negeerde hij het en stopte de telefoon weer in zijn zak om zijn inspectie te hervatten.

Goed nieuws kon wachten, en slecht nieuws wist je op de een of andere manier altijd wel te bereiken.

Mevrouw Szymanski zou natuurlijk nog een complete controle van het vliegtuig uitvoeren als onderdeel van haar training, maar uiteindelijk was hij de piloot die de leiding had. Het luchtvaartuig

was zijn verantwoordelijkheid, ongeacht wie er op de linkerstoel zat. Trouwens, op deze manier had hij een paar minuten alleen met dit 180pk-schatje uit 2006 met haar hoge vleugels, waarvan hij slechts een heel klein beetje minder hield dan van zijn vrouw en dochter.

Een fluisterende windvlaag uit het noorden voerde de aardse, limonadeachtige geur van sassafras uit de nabijgelegen bossen mee. Het was een strakblauwe dag; er was geen wolkje aan de lucht. Piloten noemden dat *CAVU: ceiling and visibility unlimited*. Onbeperkt zicht. In het westen waren de Blue Ridge Mountains helder en strak te zien, zonder een spoor van hun gebruikelijke wazigheid. Eenmaal in de lucht zou Cantu onbelemmerd zicht hebben op Chesapeake Bay, ongeveer honderdvijftig kilometer naar het oosten. Dit was echt zo'n ideale vliegday waardoor hij popelde om zo snel mogelijk de lucht in te gaan.

Voor hem was de inspectie vooraf van zijn vliegtuigje een liefdesklusje, een manier om verbinding te maken, om zijn kist tegen hem te laten praten, hem te laten vertellen of er klachten of aandachtspunten waren.

Hij gaf een rukje aan beide vleugelpunten om zich ervan te vergewissen dat ze nog steeds goed vastzaten. Het feit dat elke vleugel op zijn plek werd gehouden door slechts twee bouten was altijd een interessant gespreksonderwerp tussen een instructeur en iedere nieuwe leerling.

Terwijl Cantu rond het vliegtuig liep, checkte hij de roeren, de kleppen en de banden, en hij liet zijn hand over de propeller glijden om te voelen of er geen kerfjes of scheuren in zaten die met het blote oog niet zichtbaar waren.

Zijn telefoon ging toen hij onder de vleugel stond en een klein beetje brandstof in een flesje liet lopen om te controleren of er geen water in zat. Geërgerd viste hij de telefoon met zijn vrije hand uit zijn zak. Hetzelfde nummer als daarnet. Belangrijk genoeg om hem lastig te blijven vallen, dus nam hij op.

Het glazen flesje met brandstof glipte uit zijn hand en viel kapot op het asfalt voordat de beller twee zinnen had gezegd.

Cantu stond te tolleren op zijn benen. Het zweet droop over zijn rug en parelde op zijn voorhoofd, ondanks de koele lucht. Hier klopte helemaal niks van. Hij had het vast verkeerd verstaan.

‘Wat zei u?’

De elektronisch vervormde stem herhaalde de afgrijselijke, wrede instructies. *‘Georgie, als je wilt dat je vrouw en kind blijven leven, stap dan in je vliegtuig en taxi naar het zuidelijke uiteinde van de startbaan. Doe het nu.’*

Cantu leunde tegen de Cessna om zich staande te houden. Zijn stem klonk hijgend, machteloos. ‘Wacht even... Wat?’

De telefoon zweeg, maar rinkelde een halve seconde later weer. Deze keer was het een videogesprek. Zijn vrouw knielde op hun op-rit neer om een lege band van haar Subaru te inspecteren. Zijn dochtertje stond naast haar moeder en hield de pluizige blauwe badhanddoek vast die ze overal mee naartoe sleepte.

‘Theresa!’ schreeuwde hij. ‘Wat is er aan de hand?’

‘Ze kan je niet horen, Georgie,’ zei de vervormde stem. *‘We zijn zo vrij geweest om een klein kogeltje in haar band te schieten, snap je, om haar te vertragen. Maar hé, we kunnen net zo makkelijk een kogel in haar of die snotaap knallen.’* De stem werd duisterder. *‘En stap nou als de sodemieter in dat vliegtuig. Ik zeg het niet nog een keer.’*

Cantu handelde op de automatische piloot, snel maar houtherig, en terwijl hij in de Cessna stapte speurde hij de omringende gebouwen en bomen af om te zien of iemand naar hem keek.

‘Ja, Georgie,’ zei de stem, *‘we houden je in de gaten, net zoals we je mooie gezinnetje in de gaten houden.’*

‘Alstublieft...’

‘Heb je een oortelefoon?’

‘Ik... Een oortelefoon? Ja. Oortjes.’

‘Doe ze in en hou me aan de lijn. De wind komt uit het noorden, dus ik neem aan dat je vanaf 32 opstijgt?’

‘Eh... Ja. Startbaan 32. Dat klopt,’ zei Cantu. ‘Ik zal doen wat u wilt. Alleen... Doe ze alstublieft geen pijn.’

‘Dat is niet aan mij, Georgie,’ zei de stem. *‘Hun redding ligt in jouw handen. Volg mijn instructies letterlijk op, anders kun je net zo goed zelf de trekker overhalen. Dat wil ik niet. Maar ik zal er niet wakker van liggen.’*

‘Nee, nee, nee!’ riep Cantu. ‘Ik doe alles wat u zegt.’

‘Doe je oortjes in. Je praat alleen met mij via de telefoon. En wat er ook gebeurt, gebruik de radio niet. Begrepen?’

‘Ja. Ik begrijp het.’

‘Nou, schiet op dan,’ zei de stem. ‘Zodra je in de lucht bent, volg dan een koers van noordoost ten oosten tot ik iets anders zeg.’

‘Roger, noordoost ten oosten,’ zei Cantu mechanisch, kwaad op zichzelf omdat hij zo kalm sprak tegen de man die had gedreigd zijn vrouw en kind te vermoorden.

Hij liet de voorbereidingen voor wat ze waren, gaf gas en liet de remmen los, waarna hij het vliegtuig met bibberige benen naar het zuidelijke uiteinde van de startbaan stuurde. De stem had hem geïnstrueerd niet via de radio te praten, dus hij volstond met een visuele controle uit het raam. Hij zag geen ander verkeer, dus hij zou snel op kunnen stijgen. Vlieg instructeurs waren niet zo snel bang, maar nu wist Cantu zeker dat hij moest overgeven. Hij zat in een mum van tijd in de lucht. De cockpit van zijn vliegtuigje, de plek waarin hij zich altijd thuis voelde, was nu een onzekere hel.

Hij won snel aan hoogte, wierp een blik omlaag en zag zijn leerling, mevrouw Szymanski, die haar handen boven haar ogen hield tegen de zon en zich ongetwijfeld afvroeg waarom haar gekke instructeur zonder haar was opgestegen.

De monsterlijke stem sprak weer en Cantu schrok op uit zijn trance. ‘Je komt in de verleiding om de microfoonknop op je yoke in te drukken. Dat zou een fatale fout zijn. We zouden het weten. En dan... Nou ja, Georgie, ik hoef jou niet te vertellen wat er dan met je kind gebeurt.’

Cantu zwenkte snel opzij, liet het glooiende groen van de Sheandoah achter zich en koerste volgens de instructies iets ten oosten van het noordoosten, rechtstreeks in de richting van Washington D.C. Zijn hart ging wild tekeer, bonkend in de gevangenis van zijn ribbenkast.

De feloranje MH-65 Dolphin-helikopter van de United States Coast Guard verscheen uit het niets. De onverwachtse verschijning was ongetwijfeld bedoeld om angst in te boezemen en de medewerking af te dwingen van de piloot van het vliegtuig in overtreding. De helikopter volgde een baan vlak voor de Cessna, maakte een scherpe zwenking en keerde om alsof hij aanstalten maakte om te schieten.

Het zweet prikte in Cantu's ogen en plakte zijn rug aan zijn stoel

vast. Hij wist dat het een kwestie van tijd zou zijn voordat ze luchtvaartuigen stuurden om hem te onderscheppen.

Zwaarbewapende luchtvaartuigen.

De luchtverkeersleiding had de afgelopen tien minuten onophoudelijk de oren van zijn hoofd geschreeuwd via de radio. Hij had hen genegeerd, te bang om te antwoorden en tegelijkertijd misselijk van angst wat er zou gebeuren nu hij bleef zwijgen. Hij zette de gedachte aan exploderende vuurballen van zich af en staarde strak voor zich uit, terwijl hij voor zijn neus het lint van de rivier de Potomac steeds groter zag worden. De waarschuwingsslasers kwamen op hem af toen hij de SFRA naderde: rode en groene flitsen waarvan hij wist dat ze speciaal voor hem bedoeld waren.

Als instructeur van toekomstige piloten in het luchtruim rondom Washington D.C. besteedde hij flink wat tijd aan het bespreken van de Special Flight Rules Area die de hoofdstad met een onzichtbare ring afbakende. Hij waarschuwde zijn leerlingen voor de nachtmerrie van reagerende luchtvaartuigen en de zeer reële kans om uit de lucht te worden geschoten.

Nu bevond hij zich zelf in het scenario waarvoor hij zoveel anderen had gewaarschuwd.

Cantu wist precies wat de beller wilde zodra hij een azimut had gekregen. Maar hij vloog zonder nadenken verder en probeerde zijn handen te dwingen niet zo te trillen bij het vasthouden van de yoke. Zou hij anderen doden om zijn gezin te redden? Was er iets wat hij níét zou doen? Hij had overwogen om opzettelijk in het bos ten zuiden van Manassas neer te storten, maar dan zouden die monsters uit rancune waarschijnlijk zijn vrouw en dochter vermoorden.

De Dolphin van de Coast Guard riep hem rechtstreeks over de radio op met vermelding van zijn staartnummer, maar veel vriendelijker dan de stem door zijn telefoon.

‘... Helikopter van de United States Coast Guard bij uw linkerdeur. U hebt verboden luchtruim betreden. Draai onmiddellijk naar het zuiden en volg mij. Bevestig via de radio of beweeg uw vleugels op en neer als u me hoort.’

Op een elektronisch scherm dat op een lichtkrant leek in het zijraam van de helikopter werden met scrollende rode ledlampjes diezelfde instructies getoond.

Cantu klemde zijn kiezen op elkaar en weerstond de overweldigende drang om antwoord te geven. Hij waagde een blik op de piloot van de Dolphin, die hem als een insect aanstaarde achter het donkere vizier van zijn helm. De helikopter leek zo dichtbij dat hij zijn hand kon uitsteken en hem aan kon raken; gestroomlijnd, officieel en snel. Cantu zag geen wapens, maar verwachtte elk moment dat de deur van de helikopter open zou schuiven en er iemand met een machinegeweer te zien zou zijn.

De piloot van de Dolphin herhaalde zijn bevel, maar werd overstemd door de wrede stem in Cantu's oor.

'Wij horen die Coastie ook,' zei de stem. 'Negeer hem en vlieg verder. Je bent een Amerikaans staatsburger. Ze zullen je niet neerschieten. Ze bluffen.'

'Die jongens... bluffen niet,' fluisterde Cantu, vooral tegen zichzelf. Zijn mond was een woestijn, nauwelijks in staat om woorden te vormen.

De heli van de Coast Guard zweefde dichterbij en herhaalde voor de derde keer de instructies om hem te volgen, waarna hij wegvloog om ruimte te maken voor iets met grotere tanden.

Tijd om te beslissen: zeven minuten

'Begrepen,' zei generaal Armstrong. Hij stond voor een van de vele computerschermen in het NORAD/NORTHCOM-commandocentrum en hield zijn ogen strak op het radarsignaal van het vliegtuig in overtreding gericht. Hij was volledig bereid om het bevel tot neerschieten te geven als het erop aan zou komen, hoewel hij graag een stapje opzij had gedaan om het aan zijn baas over te laten als die het N2C2 zou binnenkomen. Maar dat gebeurde niet.

Op een burgervliegtuig schieten was geen beslissing waar je je elke keer als je ermee te maken kreeg mee verzoende. Zulke gebeurtenissen ontwikkelden zich bliksemsnel. Je moest vanaf het allereerste begin weten waar je mee bezig was, voordat je erbij kwam en de taak op je nam. Je volgde de procedures, luisterde naar de mensen ter plaatse die de situatie vanaf de grond en vanuit de lucht bekeken en dan, als alles binnen een duidelijk omlijnd kader viel, gaf je een knikje ten teken dat een of andere zielige sukkel uit de lucht gescho-

ten moest worden. Procedures waren er om je te redden, om te zorgen dat je 's nachts kon slapen.

Misschien.

Tot nu toe had niemand de trekker overgehaald.

Op 11 september 2001 waren luitenant Heather 'Lucky' Penney en haar commandant, kolonel Marc 'Sass' Sasseville, allebei straaljagerpiloten van de District of Columbia Air National Guard, razendsnel opgestegen om de United-vlucht 93 te onderscheppen en te stoppen, nadat het World Trade Center en het Pentagon waren getroffen. De piloten hadden raketten noch enige vorm van munitie aan boord en waren bereid in een zelfmoordmissie het vliegtuig te rammen, om zo talloze andere mensen op de grond te redden.

Op dat moment wisten ze nog niet dat passagiers van United-vlucht 93 de kapers al hadden overmeesterd en het vliegtuig in een weiland in Pennsylvania hadden laten neerstorten.

Dankzij dat soort dappere mannen en vrouwen zou niemand D.C. binnendringen, niet onder Armstrongs leiding.

De piloot van de MH-65 van de Coast Guard rapporteerde dat er één persoon aan boord van de TO1 was, die er verloren en ontrederd uitzag en zat te huilen.

Te huilen.

Hè, verdomme, dacht Armstrong. Tranen waren een slecht teken, vooral in combinatie met een wezenloze blik.

Armstrong leunde naar voren, zijn beide handen plat op het werkblad. Deze situatie ging vlak voor zijn neus naar de kloten. Gevaarlijk voor mensen op de grond en, zo dacht generaal Armstrong, dodelijk voor de kleine Cessna als die niet van koers veranderde. Hij keek op de rode klok boven het radarscherm.

Tijd om te beslissen: zes minuten

2

Anna Kapoor, het hoofd van de Food and Drug Administration (FDA), zat op het puntje van de bank tegenover president Jack Ryan en klemde de leren map op haar schoot zo stevig vast dat haar knokkels wit werden. Hij kon het haar niet kwalijk nemen. Het was op elk tijdstip van de dag al zenuwslopend genoeg om ontboden te worden in het Oval Office, maar tijdens deze vergadering op de zeer vroege ochtend, zelfs nog voor zijn dagelijkse inlichtingenbriefing, over het stokpaardje van de president, het wetsvoorstel voor farmaceutische onafhankelijkheid, moest ze het ook nog eens opnemen tegen de twee adviseurs die het dichtst bij Ryan stonden: zijn stafchef, Arnie van Damm, en de directeur van de Nationale Inlichtingendiensten, Mary Pat Foley. Het waren allebei scherpzinnige professionals en geen gemakkelijke types, hoewel Arnie er zoals altijd uitzag alsof hij met zijn kleren aan had geslapen.

Ryan had Kapoor zes maanden eerder aangesteld als hoofd FDA en ze bracht het er in alle opzichten geweldig van af. Sommige mensen in de regering vonden de Food and Drugs Administration, die onder het ministerie van Volksgezondheid en Sociale Zaken viel, niet meer dan een van de alledaagse tandwielletjes in het enorme raderwerk van de bureaucratie, totdat er een E. colibacterie in hun lievelingssalade zat.

Legers hadden drie dingen nodig om te vechten: kogels, blikvoer en verband. Ongeacht aan welke kant van het hek Amerikanen volgens het Tweede Amendement stonden, in het dagelijks leven dachten de meesten verreweg het vaakst aan de laatste twee componenten. Blikvoer en verband vielen onder de verantwoordelijkheid van de FDA.

Kapoor, die klein en mollig was, zag er veel jonger uit dan haar zesenvijftig jaar en grapte in persoonlijke kringen dat de paar extra

kilo's haar rimpels opvulden. Ze droeg een kobaltblauw pak en een grote bril met een opvallend rood montuur dat sommige mensen een onprofessionele uitstraling zou geven, maar bij haar de indruk van een vriendelijke hoogleraar wekte. Ondanks haar plankenkoorts was Kapoor tijdens haar eerste presentatie en in haar antwoorden op vragen recht voor z'n raap. Als het op FDA-zaken aankwam was ze deskundig op haar vakgebied, want ze kwam rechtstreeks van Harvard, een welkome verlichting na de vele beroepsbureaucraten die de radertjes van Washington draaiende hielden.

'Er zijn wat reële kwesties die we moeten aanpakken als we verdergaan, meneer de president,' zei Kapoor. 'De farmaciewetgeving die u voorstelt, zal een zeer grote invloed hebben op de Indiase en de Chinese markt. Het lijkt geen twijfel dat we problemen krijgen met de levering. De lijst van generieke geneesmiddelen die bedorven of vrijwel inert zijn is heel lang, variërend van de problemen die we met heparine hebben gehad tot slechte antibiotica, en eerlijk gezegd wordt die lijst elke week langer. Alleen al het aantal ruwe farmaceutische ingrediënten dat de vs vanuit China importeert is onthutsend, en groeit sinds 1992 elk jaar exponentieel. Fabrieken in India produceren de overgrote meerderheid van de generieke geneesmiddelen die we in de vs consumeren.'

Mary Pat Foleys blik kruiste die van Ryan en ze gaf hem een goedkeurend knikje. 'Ik denk dat je de juiste persoon hebt uitgekozen om dit wetsvoorstel erdoor te krijgen.'

Kapoor knikte zachtjes als dank en vervolgde: 'Eerlijk gezegd zijn Indiase productiebedrijven afhankelijk van de hogere prijzen die de Verenigde Staten betalen om de lagere prijzen te subsidiëren waartegen ze hun producten aan de rest van de wereld verkopen.'

Ryan wreef over zijn kin. 'Ik probeer hier niet de protectionist uit te hangen, tenminste, niet ten nadele van andere landen, maar het blijft een feit dat het voor jouw mensen vrijwel onmogelijk is om fabrieken in China of het subcontinent fatsoenlijk te inspecteren. Er is zonder enige twijfel overal ter wereld sprake van corruptie en namaakproductie, ook in bedrijven in de vs. Maar het is eenvoudiger om ons eigen huis op te ruimen dan dat van iemand anders twaalfduizend kilometer verderop.'

Van Damm beet op zijn onderlip. 'Niet zo heel veel jaar geleden

heeft een klokkenluider nog iets van negentigduizend dollar gekregen voor het ontmaskeren van een farmaceutisch bedrijf in Puerto Rico, uitgerekend de plek waar we proberen de productie van de grond te krijgen.’

‘Zesennegentigduizend,’ zei Kapoor. ‘Maar u hebt helemaal gelijk, meneer Van Damm. Ik kan u verzekeren dat de FDA sindsdien is veranderd. We gaan er bewuster mee om.’

‘Als bedrijven naar het buitenland willen verkassen,’ zei Ryan, ‘laten we het dan aantrekkelijker voor ze maken om zich buiten ons land te vestigen. Er was een tijd dat Puerto Rico het medicijnkastje van de Verenigde Staten was. We zouden het absoluut makkelijker krijgen als we daar fabrieken moesten inspecteren.’

‘Veel makkelijker,’ zei Kapoor. ‘Het simpele feit dat de diplomatie vereist dat mijn team ruimschoots van tevoren Indiase productiebedrijven moet laten weten dat er een inspectie zal worden verricht, zorgt er niet alleen voor dat die inspecties heel moeizaam verlopen, maar ook dat ze grotendeels zo goed als waardeloos zijn als middel om naleving van de wet af te dwingen. De Indiase cultuur draait voor vrijwel alles op creatieve oplossingen of *jugaad*; net zoiets als wat wij hacks noemen, maar dan veel algemener. Handelingen die wij in de Amerikaanse cultuur beslist zouden beschouwen als bedriegerij zijn daar gewoon slimme zakenpraktijken. Maar ik moet erbij zeggen dat dit fenomeen niet alleen beperkt blijft tot India. In het grootste deel van de wereld zijn bedrog en alternatieve routes een normale gang van zaken. In India is er alleen een woord voor om dat te omschrijven.’ Kapoor schudde haar hoofd. ‘Maar ik wil absoluut niet beweren dat iedereen in India oneerlijk is. Integendeel, veel familieleden van me wonen daar nog steeds en die zijn behoorlijk succesvol en gelukkig. Maar zal ik u eens iets vertellen? Als ze ziek zijn, betalen ze extra geld om medicijnen van bepaalde merken uit de Verenigde Staten te kopen.’

Van Damm sloeg met zijn vuist op zijn knie en keek het hoofd van de FDA aan. ‘Bent u bereid dat allemaal te getuigen ten overstaan van het Congres, in de wetenschap dat uw familieleden misschien van streek raken door gedeelten van die getuigenis?’

Kapoor zweeg lange tijd en haalde daarna diep adem. ‘Meneer Van Damm, ik ben opgevoed door Indiase ouders die me hebben geleerd

te doen wat juist is. Ik geef niet de schuld aan een arbeider of zelfs een manager die zijn gezin probeert te onderhouden en daardoor zijn bedrijf op de meest lucratieve manier zaken heeft laten doen. Maar ik geef wel de schuld aan de bedrijfseigenaren, de ongelofelijk rijke mannen en vrouwen die niets geven om de doeltreffendheid van hun producten en zich alleen richten op de winstcijfers. Ik ben bereid de harde waarheid over de veiligheid van voedsel en medicijnen te vertellen, ook als die waarheid een schaduw op India of India zou werpen.'

Foley glimlachte toen ze dat hoorde. 'Ze is goed, meneer de...'

Ryan had net zijn favoriete koffiemok van het Korps Mariniers naar zijn lippen gebracht toen er vier Secret Service-agenten het Oval Office kwamen binnenstormen. Hun dienst was net begonnen en ze droegen keurig geperste kostuums, hadden perfect geknipt haar en geen spoor van een glimlach op hun gezicht.

Ryan stond meteen op, evenals de andere drie aanwezigen in de kamer.

Een codewoord of uitgebreide verklaring was niet nodig. Als er Secret Service-agenten midden in een vergadering binnenvielen, was er iets ernstigs aan de hand.

Gary Montgomery, de special agent die verantwoordelijk was voor de presidentiële bescherming – de Presidential Protection Detail of PPD – kwam een halve seconde later door de deur en gaf Ryan een kort knikje. Het was een stevige kerel, een *college*-bokser van de universiteit van Michigan, imposant maar lichtvoetig. Precies het soort man dat Ryan aan het hoofd van zijn bescherming wilde hebben. Hij werd van achteren verlicht door de lampen in de gang en zijn plotselinge aanwezigheid maakte de ernst van de situatie nog duidelijker.

'Meneer de president,' zei Montgomery. 'U moet met me mee naar het PEOC.' Het PEOC ('pie-jok') was het Presidential Emergency Operations Center, dat vaak ook 'de bunker' werd genoemd.

Foley hield haar schrijfblok tegen haar borst en wenkte het geschrokken FDA-hoofd dichterbij.

Kapoor keek de kamer rond. 'Wat moet ik doen?'

'Kom maar met ons mee,' zei Ryan. 'We kunnen daarbeneden wel praten.'

Van Damm schudde langzaam zijn hoofd en maakte zijn das nog lossler dan die al zat. ‘Met wat voor bullshit worden we vandaag weer opgezadeld?’ fluisterde hij tegen niemand in het bijzonder.

Er waren bepaalde gebeurtenissen waarvan de Secret Service dacht dat de stemming van de dag rondom D.C. erdoor bepaald werd. En als die stemming ook maar een beetje gewelddadig leek te worden, zelfs als de dreiging of de daad niet rechtstreeks tegen het Witte Huis gericht was, ondernamen ze pijlsnel een tripje ondergronds. Als een demonstratie tegenover het Pentagon uit de hand liep, loodste de Secret Service POTUS snel naar het PEOC. Als de politie van het Hooggerichtshof het op de trappen van de hoogste rechtbank aan de stok kreeg met relschoppers, betekende dat een tocht naar het PEOC.

Montgomery nam een positie vlak achter Ryans linkerschouder in, binnen handbereik. Twee andere agenten gingen voorop, en weer twee anderen liepen achter hen. Van Damm, Foley en Kapoor volgden met twee agenten die de rij sloten.

‘En de first lady?’ vroeg Ryan nog voordat ze de deur van het Oval Office uit waren.

‘Het gaat goed met haar, meneer,’ zei Montgomery. ‘Ik heb zojuist special agent Richardson gesproken. Ze zijn bijna bij het Instituut.’

Ryan knikte tijdens het lopen. Gelukkig moest dr. Cathy Ryan, een van de meest toonaangevende oogchirurgen ter wereld, die ochtend twee procedures uitvoeren en was ze al weg uit het Witte Huis. Ze was namelijk niet dol op deze tripjes naar het PEOC. De vrouw met wie Ryan al ruim veertig jaar getrouwd was en die altijd bezig was – opereren, hardlopen, koken – veranderde in een soort gekooide tijger als ze heel lang in de bunker moest zitten. Ze was dol op lezen, maar wilde de kans krijgen om op te staan en naar buiten te gaan als het haar even te veel werd.

Tripjes naar het PEOC waren voor Cathy een bron van ergernis, maar voor Arnie van Damm waren ze vernietigend.

Het PEOC, dat zich onder de oostvleugel bevond, was gebouwd tijdens de regering-Truman. Sindsdien werd het voortdurend verbeterd, maar door de lange gangen en de ondergrondse geur hing er nog steeds een bedompte Koude Oorlogsfeer. Van Damm maakte vrijwel elke keer als ze de tocht ondernamen duidelijk dat het voelde

alsof de KGB hen meenam naar een doodlopende gang om een Makarov-kogel door hun achterhoofd te jagen.

Van Damm wees er bij talloze gelegenheden op dat het daarop zou uitdraaien als er ooit een coup gepleegd zou worden.

‘*Et tu, Arnie,*’ zei Ryan dan elke keer.

Het PEOC, dat bestond uit een rij vergaderruimtes en spartaanse woongedeelten, werd vierentwintig uur per dag bemand door de militaire afdeling van het Witte Huis. Het was in wezen een kleinere versie van de Situation Room, met flatscreentelevisies en geavanceerde communicatieapparatuur, zodat de president in het PEOC een veilig onderkomen had om het land te besturen tijdens een bedreiging van het Witte Huis.

‘Er is een burgervliegtuig zonder toestemming de SFRA binnenvlogen... Gewoon een voorzorgsmaatregel,’ zei Montgomery terwijl hij het groepje door de gang begeleidde.

‘En het vliegt recht op ons af?’ vroeg Van Damm.

‘Ja, meneer,’ zei Montgomery over zijn schouder.

‘Straaljagers?’ vroeg Ryan.

‘F-16’s nu in positie,’ zei Montgomery. ‘Hij weigert nog steeds uit te wijken.’

‘Komt er een vliegtuig op ons af?’ fluisterde Kapoor tegen Foley.

Ryan gaf in haar plaats antwoord. ‘Daar lijkt het wel op.’

‘Hij weigert uit te wijken terwijl hij bij zijn kloten wordt gepakt door tactische gevechtsvliegtuigen?’ vroeg Van Damm en hij schudde ongelovig zijn hoofd. Iedereen in de gang liep lang genoeg mee om te weten dat er geen eenvoudige verklaring was voor de domheid van mensen – of voor geweld.